

دیدگاه

شماره: ۸۳۸	موضوع: بررسی تطبیقی طرح و لایحه قانون تجارت در خصوص مقررات ادغام
تاریخ: ۹۷/۵/۸	
تهیه و تنظیم: دکتر امیر هوشنگ فتحی زاده - وحید کریمی	
توضیح اجمالی: توجه به سازوکار قانونی ادغام (به دلیل آثاری که بر اقتصاد ایران می تواند داشته باشد) به منظور اجرای هر چه بهتر آن لازم و ضروری است. از آنجایی که سابقه تاریخی ادغام در ایران به دهه های اخیر بازمی گردد، نظام حقوقی کشور از لحاظ توجه به قوانین و مقررات مربوط با این نهاد مغفول مانده است، بطوریکه نه در قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱ و نه در لایحه اصلاحی مصوب ۱۳۴۷ مقرراتی در خصوص ادغام شرکت های تجاری وجود ندارد. این شرایط تا اوایل دهه هشتاد ادامه داشت تا این که در سال ۱۳۸۱ بر اساس مصوبه شماره ۱۹۲۵ ت ۲۵۵۲۴ ه هیئت وزیران، بر ضرورت اصلاح قانون تجارت با تاکید بر تسهیل ادغام بنگاه ها و شرکت ها تاکید گردید که پس از انجام مطالعات در این خصوص لایحه قانون تجارت در سال ۱۳۸۴ ارائه شد و در بخش مربوط به اشخاص حقوقی و شرکت های تجاری آن مقررات نسبتاً مفصل و تازه ای در فصل مستقلی تحت عنوان "ادغام و تجزیه شرکت ها" به این مقوله اختصاص یافت. لایحه مذکور پس از فراز و فرودهای فراوان، مجدداً در قالب طرح قانون تجارت ۱۳۹۱ ارائه گردید و با توجه به ایراداتی که نسبت به آن وارد شده بود، مجدداً در سال ۱۳۹۳ توسط کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس مورد بازنگری قرار گرفت. این لایحه مجدداً در تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۲۱ در صحن مجلس شورای اسلامی طرح شد و کلیات آن به تصویب رسید و برای بررسی بیشتر به کمیسیون حقوقی ارجاع شد. البته لازم به ذکر است که مقررات مربوط به ادغام در بازنگری انجام شده توسط کمیسیون مربوطه بدون تغییر بوده است.	
نکات کلیدی: نکات اساسی در بررسی و تحلیل لایحه قانون تجارت ۱۳۸۴ و طرح قانون تجارت ۱۳۹۱ به شرح ذیل است: ۱- گستردگی دامنه ادغام در طرح قانون تجارت نسبت به لایحه پیشتر است. توضیح آنکه در لایحه ممنوعیت هایی نسبت به ادغام انواع شرکت ها در یکدیگر اعمال گردیده است که در ماده ی ۸۰۷ آن نمود یافته است و این در حالی است که ماده ی ۵۹۳ طرح قانون تجارت حکمی کاملاً برعکس داشته و ادغام ساده یا مرکب هر یک از شرکت ها در یکدیگر مجاز دانسته شده است و از موارد ممنوعیت کاسته شده است. ۲- در بحث از طرح مشترک ادغام، لایحه قانون تجارت رویه ای متفاوت نسبت به طرح را دنبال نموده است و قبل از تهیه و تصویب طرح ادغام، به طرح ایده ادغام اشاره شده است. همچنین رکن تهیه کننده ی طرح مشترک ادغام در لایحه، هیئت مدیره و در شرکت هایی که هیئت مدیره پیش بینی نشده است، بر عهده ی مدیرعامل است که در طرح قانون تجارت این مهم توسط مدیران شرکت صورت می پذیرد و رکن تصویب کننده در هر دو سند مجمع عمومی فوق العاده است. همچنین طرح مشترک ادغام در طرح قانون تجارت به صورت کامل تری مورد اشاره قرار گرفته و بندهای الزامی آن تمامی ابعاد قرارداد ادغام را پوشش داده اند. این موارد علاوه بر توسعه ی مندرجات الزامی طرح مشترک در لایحه قانون تجارت، در خصوص تعیین تکلیف در مورد حقوق خاص شرکا و یا سهامداران شرکت های طرف ادغام، دعاوی مطروحه، تعیین وضع کارکنان و برآورد هزینه های ادغام مقرراتی وضع نموده است. ۳- برای ایجاد حقوق شرکت بازمانده یا جدید و به رسمیت شناخته شدن آن ها در عمل، نیاز به ثبت آن ها وجود دارد. درواقع ادغام از تاریخ ثبت محقق گشته و واجد آثار مهمی می شود. در لایحه این مهم بر عهده ی هیئت مدیره یا مدیرعامل شرکت قرار داده شده که در مقرره ی جدید از مدیرعامل بحثی نشده است. این مهم در طرح قانون تجارت برعکس لایحه، با عبارتی روشن تکلیف را بر عهده ی مدیران	

دیدگاه

هر دو شرکت قرار داده است.

۴- از آنجایی که شرکت ها پس از تحقق ادغام، شخصیت حقوقی جدید می یابند، لذا در برخورد با اشخاص ثالث طرف قرارداد هریک از شرکت ها قبل از تحقق ادغام، شرکت های جدید یا بازمانده قائم مقام شرکت های طرف ادغام محسوب می شوند که در طرح قانون تجارت به درستی بدان اشاره شده است.

شایان ذکر است مطالعه جامعی مرتبط با موضوع ادغام در موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی به انجام رسیده است که خروجی آن ارایه بسته قانونی برای ادغام بنگاه ها است. در این مطالعه علاوه بر بررسی دو سند پیش گفته، قوانین کشورهای منتخب نیز بررسی شده تا با توجه به تغییرات جدید رخ داده در این عرصه، پیش نویسی دقیق و کارآمد تهیه گردد. لذا با توجه به توضیحات ارائه شده و ابهام در تبدیل طرح قانون تجارت به قانون لازم الاجرا و نیاز کشور به قانونی کارآمد در این حوزه، پیشنهاد می گردد تا خروجی این مطالعه به عنوان لایحه ای در دستور کار دولت قرار گیرد.

تأیید رئیس موسسه:

تأیید کارگروه: